

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**Говор на презентацији Годишњег извештаја о стабилности
финансијског система за 2017. годину**

Др Јоргованка Табаковић, гувернер

Београд, 30. јул 2018.

Даме и господо, представници медија и драге колеге,

Добро дошли на презентацију Годишњег извештаја о стабилности финансијског система за 2017. годину. Данас имамо задовољство да вам представимо извештај о години коју су обележила изузетно позитивна кретања како у Србији, тако и у међународном окружењу, као и постигнути резултати. Захваљујући томе, финансијска стабилност не само да је очувана већ је и знатно ојачана, што се огледа у финансијском систему који је у великој мери отпоран на потенцијално негативне утицаје с којима би се могао сусрести у будућности.

Прошлу годину обележило је убрзање економске активности на светском нивоу, што се повољно одразило на побољшање изгледа раста земаља централне, источне и југоисточне Европе, као и на пад премије ризика ових земаља. С друге стране, и даље су били присутни ризици на међународном робном и финансијском тржишту, који су се огледали пре свега у волатилном кретању светске цене нафте, као и у дивергентности монетарних политика Система федералних резерви и Европске централне банке.

Захваљујући бољим структурним карактеристикама и повољним изгледима за наредни период, уз доношење правовремених мера и прописа и пуну координацију монетарне и фискалне политике, Србија је данас отпорнија на потенцијално негативне утицаје из међународног окружења. То су током 2017. године потврдиле све три рејтинг агенције повећањем кредитног рејтинга Србије, као и успешно спроведен трогодишњи стендбај аранжман с Међународним монетарним фондом и пад премије ризика земље на историјски минимум.

Народна банка Србије је и у 2017. наставила да води опрезну монетарну политику због неизвесности на међународном и робном тржишту. Услед нижих инфлаторних притисака, референтна каматна стопа снижена је два пута за по 0,25 процентних поена, чиме је дат додатни допринос смањењу трошкова задуживања државе, привреде и становништва. Повољније каматне стопе један су од главних фактора раста кредитне активности, тако да је ублажавањем монетарне политике Народна банка Србије подстакла и раст инвестиција и приватне потрошње и дала подршку одрживом привредном расту.

Народна банка Србије је у 2017. испунила своје кључне циљеве, а то су обезбеђење монетарне и финансијске стабилности. Инфлација је у Србији током читаве године била ниска и стабилна и кретала се у оквиру граница новог циља, који је од почетка 2017. спуштен са 4,0 одсто \pm 1,5 процентних поена на 3,0 одсто \pm 1,5 процентних поена. У децембру 2017. износила је циљаних 3,0 одсто, што потврђује исправност одлуке да се циљана стопа инфлације снизи. Поред тога, инфлациона очекивања финансијског сектора и привреде већ су дужи временски период

усидрена у границама циља, што потврђује поверење у монетарну политику Народне банке Србије.

Захваљујући бољим извозним резултатима, високом приливу страних директних инвестиција и повећаној заинтересованости страних инвеститора за дугорочно улагање у државне хартије од вредности, динар је у 2017. ојачао према еврџ за 4,2 одсто. Интервенцијама на девизном тржишту, како би се спречила прекомерна апрецијација динара, додатно су повећане девизне резерве земље, које су према свим релевантним показатељима више него адекватне.

Претходна година била је такође веома успешна и ако се имају у виду резултати фискалне политике. Први пут након 2005. године остварен је фискални суфицит, који је износио око 1,2 одсто бруто домаћег производа, а учешће јавног дуга у бруто домаћем производу смањено је за преко десет процентних поена само током 2017. године. Ублажавање монетарне политике Народне банке Србије, боља позиција државе на међународном финансијском тржишту, праћена јачањем поверења код инвеститора, повећањем кредитног рејтинга и знатним падом премије ризика, обезбеђује јефтиније изворе финансирања и додатно унапређује фискалну позицију земље.

У условима опоравка бруто домаћег производа, ниске и стабилне инфлације, релативно стабилног девизног курса и снажне фискалне консолидације, забележене су позитивне тенденције и код привреде и становништва. Пад стопе незапослености и раст зарада били су праћени растом кредита становништву, као и растом штедње. Обим новоодобрених кредита становништву у 2017. био је за 21,7 одсто виши него 2016. године, при чему се близу 71 одсто односило на динарске кредите, што сведочи о поверењу становништва у домаћу валуту. Поред тога, становништву је омогућен нови вид сигурног улагања у државне хартије од вредности тиме што је Република Србија емитовала нови финансијски инструмент – штедне обвезнице. Емитовањем штедних обвезница не само да се омогућава становништву да улаже у најсигурније инструменте финансирања већ се подстиче даљи развој тржишта државних хартија од вредности.

У сектору привреде, побољшана је финансијска позиција привредних субјеката, те су они у 2017. години остварили скоро два и по пута већи позитиван нето финансијски резултат него претходне године. Такође, смањење каматних стопа допринело је и убрзању кредитне активности у сектору привреде. Укупни кредити привреди (домаћи и спољни), без ефекта промене курса, повећани су за 5,7 одсто, упркос знатном чишћењу биланса банака услед отписа, уступања и реструктурирања проблематичних кредита.

Финансијски сектор Србије остао је стабилан и током 2017. године, о чему говоре сви кључни показатељи. Како је финансијски сектор банкоцентричан, финансијско здравље банака и

њихова способност да врше своју основну функцију финансијског посредовања од кључне је важности за одржавање финансијске стабилности. Банке које послују у Србији у највећој мери се ослањају на домаће, стабилне изворе финансирања, чиме се смањује изложеност банака ризицима из међународног окружења. Банкарски сектор остао је адекватно капитализован, високо ликвидан и профитабилан током 2017. године. Макропруденцијални стрес-тестови, које спроводимо тромесечном динамиком, показују да би домаћи банкарски сектор, као целина, остао отпоран на шокове чак и у условима најнеповољнијих кретања.

Посебно бих истакла изузетне резултате постигнуте на пољу смањења проблематичних кредита захваљујући мерама спроведеним у оквиру Стратегије за решавање проблематичних кредита, али и другим регулаторним мерама Народне банке Србије. Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке из августа 2017. укупно је отписано 100 милијарди динара бруто проблематичних кредита у току 2017, што је знатно више него претходних година, док је лицима ван банкарског сектора уступљено 24,5 милијарди динара из биланса банака. Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима банкарског сектора бележи оштар пад од скоро 14 процентних поена од почетка примене Стратегије, док је у мају 2018. године то учешће износило 8,6 одсто, чиме је ниво проблематичних кредита спуштен испод преткризног нивоа. Овако знатно смањење проблематичних кредита указује на успешност и интензитет решавања питања проблематичних кредита, као и велику посвећеност Народне банке Србије, Владе Републике Србије и тржишних учесника овом циљу, чиме се даје додатна подршка кредитној и економској активности у наредном периоду.

У 2017. години Народна банка Србије је усвојила и регулаторни пакет којим се омогућава примена Међународног стандарда финансијског извештавања 9 (МСФИ 9). Усвојена регулатива одражава опредељење Народне банке Србије да подстакне адекватну примену међународних стандарда, омогући повећање транспарентности финансијских извештаја са аспекта начина вредновања билансних позиција и ојача поверење у финансијску позицију банака.

Уређењем области банкарства на исти начин као и у Европској унији и спровођењем активности на унапређењу регулаторног оквира, Народна банка Србије је додатно ојачала већ високу отпорност банкарског сектора. У складу са Стратегијом за увођење стандарда Базел III у Републици Србији, у децембру 2016. године усвојен је регулаторни пакет, који је почео да се примењује од 30. јуна 2017. године. Регулаторним стандардом Базел III утврђени су, између осталог, и нови заштитни слојеви капитала, који представљају неке од најзначајнијих инструмената макропруденцијалне политике. Увођењем заштитних слојева капитала у домаћи регулаторни оквир повећан је квалитет капитала и унапређена отпорност домаћег банкарског

сектора на системске ризике, чиме се додатно доприноси очувању и јачању стабилности финансијског система Републике Србије.

Даме и господо, поштовани представници медија и драге колеге,

Иза нас је веома успешна година, о чему сведоче остварени резултати, као и постигнута и побољшана макроекономска стабилност. Народна банка Србије ће, као и до сада, остати посвећена остварењу својих циљева, доприносећи на тај начин отпорности и стабилности домаћег финансијског система.

Захваљујем на пажњи и реч дајем вицегувернеру Диани Драгутиновић.